



Commissiedebat Langdurige zorg

13 februari

Fijn ouder worden met kwalitatief goede zorg en ondersteuning is een van de mooiste verworvenheden van onze samenleving. Maar de vanzelfsprekendheid van langdurige zorg staat onder druk. Fundamentele veranderingen zijn onvermijdelijk. Niet alleen in de manier waarop we de zorg organiseren, maar ook in hoe we de verantwoordelijkheid binnen de samenleving verdelen. Volgens ActiZ, branchevereniging voor zorgorganisaties, kan de politiek deze uitdaging niet langer voor zich uitschuiven. Als we de langdurige zorg écht toekomstbestendig willen maken, dan is het nú tijd voor lef en scherpe keuzes.

Gezamenlijke visie en afspraken over de toekomst van de zorg zijn van groot belang, zeker nu de personeelstekorten, vooral in de ouderenzorg, snel toenemen. Momenteel lopen er voorbereidende gesprekken over het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en het Hoofdlijnenakkoord Ouderen (HLO). Voor ActiZ hebben akkoorden alleen zin wanneer ze concrete maatregelen en wetgeving bevatten die toekomstbestendigheid van de ouderenzorg borgen: zonder fundamentele keuzes zijn er geen akkoorden mogelijk.

Hoofdlijnenakkoord Ouderenzorg (HLO)

Het huidige systeem van ouderenzorg is te complex en moet dringend anders. Op dit moment ontvangen Nederlanders zorg en ondersteuning vanuit drie verschillende wetten, wat leidt tot onduidelijkheid voor zowel cliënten, naasten als zorgaanbieders. Tegelijkertijd groeit het personeelstekort in de zorg en zal dit in de [komende jaren alleen maar toenemen](#). Door de vergrijzing en de stijging van het aantal ongezonde levensjaren neemt de zorgzwaarte ook toe, terwijl de financiële houdbaarheid van de ouderenzorg steeds meer onder druk komt te staan.

Een gezamenlijke visie op de toekomstbestendigheid van ouderenzorg is daarom cruciaal, inclusief het maken van structurele keuzes én korte termijn verschuivingen die nu al de koers ondersteunen. Dit vraagt om een andere verdeling van schaars personeel en financiële middelen. We moeten enerzijds vasthouden aan de koers van zelfredzaamheid, langer thuis wonen en het benutten van technologische innovaties. Anderzijds zijn fundamentele aanpassingen in de Wet langdurige zorg (Wlz) en, in mindere mate, de Zorgverzekeringswet (Zvw) en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) noodzakelijk. Alleen zo kunnen we in het HLO toewerken naar een toekomstbestendig zorgstelsel voor ouderen. Dat betekent dat er keuzes gemaakt moeten worden die verankerd moeten worden in wet- en regelgeving:

- Een andere indicering van Wlz-zorg met verblijf, zodat deze toegankelijk blijft voor de mensen die het echt nodig hebben
- Het meewegen van de sociale context bij de toegang tot zorg, om tot een eerlijke verdeling van de inzet van middelen en professionals te komen;
- Een vereenvoudiging van Wlz-zorg thuis, door weer meer samenhang tussen de aanspraak, de leveringsvormen en de bekostiging (zie rapporten NZa, IGJ en ZINL) te realiseren.
- Een versterking van de preventie zoals de beweging naar de voorkant, met onder meer reablement, technologie thuis en zorgzame wijken.

Toekomstvisie voor de ouderenzorg

Hoe zien de bovenstaande keuzes voor een toekomstbestendige ouderenzorg er concreet uit binnen het HLO? Hieronder zijn ze verder uitgewerkt:

Aanpassing van het stelsel

Op dit moment krijgt iemand toegang tot de Wlz als is vastgesteld dat 24-uurs zorg in de nabijheid nodig is. Omdat de sociale context, reablement en technologische hulpmiddelen thuis niet worden meegewogen, kunnen mensen aanspraak maken op Wlz-zorg met verblijf, terwijl zij die zorg niet per se 24/7 nodig hebben. Toch is het recht op verblijf verankerd in de huidige Wlz. ActiZ pleit er daarom voor om zorg houdbaar te maken door de volgende aanpassingen te maken in het huidige stelsel van de ouderenzorg:

1. Maak binnen de Wlz onderscheid tussen een compartiment langdurige, chronische zorg en ondersteuning thuis en een compartiment 24/7 intensieve instellingszorg met hogere drempel.
2. Herzien de huidige Wlz zorg thuis grondig en reduceer complexiteit. Zorg wel voor mogelijkheid tot toezicht in de nacht met technologie.

Financiële randvoorwaarden

De transitie naar een toekomstbestendig zorgstelsel vraagt om tijd, passend en eenduidig beleid, financiële ruimte en stabiliteit. Bezuinigingen kunnen alleen worden doorgevoerd als er fundamentele keuzes en wetgeving komen over hoe schaarse zorg wordt ingezet. Zonder deze keuzes leidt een bezuiniging slechts tot extra druk op zorgpersoneel. Daarom geldt voor ActiZ: financiën volgen na de inhoud.

Daarnaast maakt het kabinet-Schoof tegenstrijdige financiële keuzes: het kabinet bezuinigt op de zorg voor de meest kwetsbare ouderen, terwijl het tegelijkertijd investeert in de terugkeer van verzorgingshuizen voor ouderen met een lichte zorg- en ondersteuningsvragen. ActiZ pleit er daarom voor de 600 miljoen euro aan investeringsmiddelen voor verzorgingshuizen in te zetten voor de herziening van de huidige Wlz-zorg thuis en het dempen van de besparingen op de zorg voor de meest kwetsbaren thuis.

Samen verantwoordelijk

Door structurele keuzes niet langer uit te stellen, kunnen we de zorg beschikbaar houden voor de meest kwetsbaren.

- ActiZ roept op:
 - Het maken van fundamentele keuzes en het verankeren van een toekomstbestendige ouderenzorg in het HLO, inclusief bijbehorende wijzigingen in wet- en regelgeving;
 - De juiste en voldoende financiële middelen beschikbaar te stellen voor de uitvoering van de akkoorden en de investeringsmiddelen verzorgingshuizen (600 miljoen) mee te nemen in de afspraken omtrent het HLO.

Overbruggen van de loonkloof

Een toekomstbestendige ouderenzorg vereist nú concrete actie op het gebied van arbeidsmarktbeleid. De komende jaren moeten we met hetzelfde aantal medewerkers zorg bieden aan een groeiend aantal ouderen met steeds complexere zorgvragen. Om deze uitdaging het hoofd te bieden, is het essentieel om zorgmedewerkers te behouden én nieuwe krachten aan te trekken.

Het is dan ook wrang dat terwijl de zorgtransitie steeds méér vraagt van zorgprofessionals, hun salaris achterblijft bij vergelijkbare functies in andere sectoren. Dit is een onhoudbare situatie. Op dit

moment is de loonkloof tussen verzorgenden/verpleegkundigen en de marktsector 6%–7%. Het is écht 'alle hens aan dek'. ActiZ pleit voor een aanpak om de loonkloof te overbruggen en zorgmedewerkers een marktconform salaris te bieden. Zonder deze investering blijven de beleidsambities van het kabinet steken in goede intenties.

- ActiZ vraagt u om:
 - Bij het kabinet te pleiten voor een aanpak waarin de loonkloof wordt overbrugd en zorgmedewerkers kunnen rekenen op een marktconform salaris.

Contact

Voor meer informatie of vragen, neemt u contact op met ActiZ via:

Olfert Koning (o.koning@actiz.nl / 06-2902 0035) of Thomas Oostlander (t.oostlander@actiz.nl / 06-8296 3697)